IRÁNYELVEK

A BIZOTTSÁG (EU) 2022/1326 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ IRÁNYELVE

(2022. március 18.)

a 2004/757/IB tanácsi kerethatározat mellékletének a „kábítószer” fogalommeghatározását új pszichoaktív anyagokkal kiegészítő módosításáról

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározatra ([1]) és különösen annak 1a. és 8a. cikkére,

mivel:

(1) A Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA, a továbbiakban: Központ) keretei között működő, az 1920/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) 5c. cikkének (4) bekezdésében előírt eljárással kibővített tudományos bizottság az említett rendelet 5c. cikke alapján 2021. november 18-án és 19-én véglegesítette a 2-(metilamino)-1-(3-metilfenil)propán-1-on (3-metilmetkatinon, 3-MMC) és az 1-(3-klórfenil)-2-(metilamino)propán-1-on (3-klórmetkatinon, 3-CMC) új pszichoaktív anyagokra vonatkozó kockázatértékelési jelentését. A Központ a kockázatértékelési jelentéseket 2021. november 25-én benyújtotta a Bizottságnak és a tagállamoknak.

(2) A 3-MMC és a 3-CMC pszichostimuláns hatású szintetikus katinon. Mindkét anyag a katinon származéka, és mind felépítésüket, mind pedig pszichostimuláns hatásukat tekintve közeli rokonai a metkatinonnak (efedron) és a mefedronnak (4-metilmetkatinon, 4-MMC), illetve a metkatinonnak és a 4-klórlmetkatinonnak (4-CMC, klefedron). A katinon, a metkatinon, a mefedron és a 4-CMC a pszichotrop anyagokról szóló 1971. évi ENSZ-egyezmény alapján ellenőrzés alá vont anyagok közé tartozik.

(3) A 3-MMC legalább 2012 óta jelen van az Európai Unióban, megjelenését 23 tagállamban észlelték. Az Európában végrehajtott lefoglalások 2016 és 2018 közötti visszaesését követően úgy tűnik, hogy a 3-MMC ismét gyakoribbá vált a piacon: a hatóságok 2020-ban 740 kilogrammot foglaltak le belőle por alakban, 2021-ben pedig azt tapasztalták, hogy tovább folytatódik az anyag behozatala, forgalmazása és használata, és egy ízben az Unió külső határán egy nagyobb szállítmányt, összesen valamivel több mint 120 kilogrammot foglaltak le belőle por alakban.

(4) A lefoglalásokra és az összegyűjtött mintákra vonatkozó adatok azt jelzik, hogy a 3-MMC jellemzően por alakban van jelen a kábítószerpiacon. Más fizikai formákról, például tablettás és kapszulás kiszerelésről szintén érkeztek jelentések, de kisebb mennyiségben. Esetenként folyékony formában, növényi alapú keverékekben vagy bélyegbe itatva is észlelték.

(5) Öt tagállam összesen 27 olyan halálesetet jelentett be, amely kapcsán az érintett személy bizonyítottan fogyasztott 3-MMC-t. Emellett négy tagállam összesen tizennégy olyan esetről is beszámolt, amikor a bizonyítottan 3-MMC-t fogyasztó személynél heveny nem halálos mérgezés következett be.

(6) A 3-CMC legalább 2014 óta jelen van az Európai Unióban, megjelenését 23 tagállamban észlelték. A hatóságok 2020 és 2021 folyamán összesen körülbelül 2 500 kilogrammot foglaltak le az anyagból por alakban, amely több mint 90 %-a az anyag Európán belüli nyomon követésének megkezdése óta összesen por alakban lefoglalt mennyiségnek.

(7) A lefoglalásokra és az összegyűjtött mintákra vonatkozó adatok azt jelzik, hogy a 3-CMC jellemzően por alakban van jelen a kábítószerpiacon. Más fizikai formákról, például tablettás és kapszulás kiszerelésről szintén érkeztek jelentések, de kisebb mennyiségben. Esetenként folyékony formában, növényi anyagként vagy bélyegbe itatva is észlelték.

([1]) HL L 335., 2004.11.11., 8. o.

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács 1920/2006/EK rendelete (2006. december 12.) a Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontjáról (HL L 376., 2006.12.27., 1. o.).

(8) Két tagállam összesen 10 olyan halálesetet jelentett be, amely kapcsán az érintett személy bizonyítottan fogyasztott 3-CMC-t. Emellett egy tagállam egy olyan esetről is beszámolt, amikor a bizonyítottan 3-CMC-t fogyasztó személynél heveny nem halálos mérgezés következett be.

(9) A rendelkezésre álló információk azt jelzik, hogy miközben a 3-MMC-t és a 3-CMC-t jellemzően önállóan értékesítik, és sajátos tulajdonságaik miatt keresik vevőik, legalább részben arról is szó van, hogy ezeket az anyagokat egyes ellenőrzés alá vont stimulánsok (például az amfetamin, a kokain és az MDMA) „legális" helyettesítőjeként is gyártják, importálják, forgalmazzák, értékesítik és használják. Esetenként az is előfordul, hogy megtévesztéssel más kábítószerek helyett ezeket az anyagokat értékesítik.

(10) Arra nézve, hogy a szervezett bűnözés szerepet játszik a 3-MMC és a 3-CMC Unión belüli előállításában, kereskedelmében és terjesztésében, csupán korlátozott körben vannak adatok. Arra utaló adatok ugyanakkor vannak, hogy a két anyaggal kapcsolatban az azokkal való kereskedéssel, valamint jogellenes gyártásukkal és értékesítésükkel bűncselekményeket követhettek el.

(11) A rendelkezésre álló adatok arra engednek következtetni, hogy a 3-MMC-t és a 3-CMC-t vegyipari vállalatok gyártják az Unión kívül, és ipari volumenekben importálják őket az Unióba. Korlátozott körben emellett arra nézve is vannak adatok, hogy bizonyos mennyiségben az Unión belül, jogellenesen működő laboratóriumokban is előállították őket.

(12) A 3-MMC-nek és a 3-CMC-nek sem az Unióban, sem a jelek szerint máshol nincs elismert orvosi, illetve állatgyógyászati felhasználása. Nincs jele annak, hogy az anyagok az analitikai célú referenciaanyagként történő, illetve a tudományos kutatási célú felhasználáson kívül más további célra felhasználhatók volnának.

(13) A 3-MMC és a 3-CMC egészségi és társadalmi kockázatai vélhetően hasonlóak más, nemzetközi szinten már ellenőrzés alá vont szintetikus katinonok és pszichostimulánsok kockázataihoz. Az anyag egészségügyi és társadalmi kockázataira vonatkozóan rendelkezésre álló adatok és információk elegendő okot képeznek arra, hogy a 3-MMC és a 3-CMC bekerüljön a „kábítószer" fogalommeghatározásába. A kockázatértékelési jelentésekből ugyanakkor az is kiderül, hogy további kutatások alapján több olyan, a 3-MMC-vel és a 3-CMC-vel kapcsolatos kérdés is megválaszolható lenne, amely amiatt merül fel, hogy nincs elegendő adat az anyagoknak az egyének egészségével összefüggő, illetőleg közegészségügyi és társadalmi kockázatairól.

(14) A 3-MMC és a 3-CMC sem az ENSZ keretei között elfogadott, az 1972. évi jegyzőkönyvvel módosított 1961. évi Egységes Kábítószer Egyezményben, sem a pszichotrop anyagokról szóló 1971. évi ENSZ-egyezményben nem szerepel az ellenőrzés alá vonandó anyagok jegyzékében. A 3-CMC-t az ENSZ rendszere keretében még nem értékelték, a 3-MMC-ről azonban a WHO kábítószer-függőséggel foglalkozó szakértői bizottsága 2016 novemberében készített egy nem konkluzív kritikai elemzést. A bizottság nem tudott konszenzusra jutni, ehelyett későbbre halasztotta a véleményalkotást, és felkérte a Titkárságot, hogy a szakértői bizottság egy későbbi ülésén gondoskodjon egy újabb kritikai elemzés elvégzéséről. A szakértői bizottság keretében az 3-MMC e későbbi vizsgálatára mindeddig nem került sor. A 2016-os kritikai elemzés óta olyan új, fontos információk érkeztek a tagállamokról, amelyek azt jelzik, hogy a 3-MMC uniós szintű egészségügyi és társadalmi fenyegetést képezhet, ezért ezt az anyagot az uniós jogban indokolt beilleszteni a „kábítószer" fogalommeghatározásába.

(15) A bűnüldöző szervek által 2020-ban és 2021-ben végrehajtott lefoglalások azt jelzik, hogy az elmúlt időszakban mind a 3-MMC-nek, mind a 3-CMC-nek megnőtt és jelentőssé válhatott a hozzáférhetősége és potenciális terjedése az Unióban. A rendelkezésre álló információk alapján valószínűsíthető, hogy a 3-MMC és a 3-CMC fogyasztása az anyagok akut toxicitásán, valamint a 3-MMC esetében az abúzus veszélyén és a függőség kialakulásának lehetőségén keresztül károsítja az emberi egészséget. Vizsgálatok hiányában a 3-CMC esetében az abúzus veszélye és a függőség kialakulásának lehetősége bizonytalan. Az egészségkárosítás életveszélyesnek tekinthető, mert halált, halálos károsodást, súlyos megbetegedést, súlyos fizikális vagy mentális zavart okozhat vagy elősegítheti egyes betegségek – például vérrel terjedő vírusok, köztük a hepatitisz C és a HIV – terjedését. Ezek a hatások a már nemzetközi ellenőrzés alatt álló, a kérdéses anyagokkal közeli rokonságban álló szintetikus katinonok és pszichostimulánsok hatásaival rokoníthatók, bár ez a kérdéskör még további vizsgálatokat igényel.

(16) A rendelkezésre álló információk azt jelzik továbbá, hogy a 3-MMC és a 3-CMC fogyasztása társadalmi kockázatokkal is járhat, és marginalizálódást, illetve fokozott kiszolgáltatottságot idézhet elő. Emellett szélesebb értelemben is társulnak hozzájuk közbiztonsági veszélyek, konkrétan akkor, amikor a szóban forgó anyagok hatása alatti személy gépjárművet vezet.

(17) A 3-MMC-t tizenöt tagállam a kábítószerügyi jogszabályai, hat tagállam az új pszichoaktív anyagokra vonatkozó jogszabályai, egy tagállam pedig más tárgyú jogszabályai alapján ellenőrzés alá vonta. A 3-CMC-t tizenhárom tagállam a kábítószerügyi jogszabályai, hét tagállam az új pszichoaktív anyagokra vonatkozó jogszabályai, egy tagállam pedig más tárgyú jogszabályai alapján ellenőrzés alá vonta. Figyelemmel arra, hogy ezek a nemzeti ellenőrzési intézkedések már hatályban vannak, a „kábítószer" fogalmának a 3-MMC-vel és a 3-CMC-vel történő kiegészítése és ezáltal a szóban forgó anyagoknak a 2004/757/IB kerethatározatban meghatározott bűncselekmények és büntetőjogi szankciók alá helyezése segíti a határokon átívelő bűnüldözést és igazságügyi együttműködést akadályozó tényezők kialakulásának elkerülését, valamint az anyagok beszerezhetőségével és fogyasztásával kapcsolatos kockázatok elleni védekezést.

(18) A 2004/757/IB kerethatározat 1a. cikke feljogosítja a Bizottságot arra, hogy – a tagállamok által észlelt és jelentett új pszichoaktív anyagok megjelenésére való gyors és szakmailag megalapozott uniós szintű reagálás érdekében – olyan felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyek a kerethatározat mellékletének módosítása útján kiegészítik a „kábítószer" fogalommeghatározását az érintett anyagokkal.

(19) Mivel a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó hatáskör gyakorlásának feltételei anyagi jogi és eljárásjogi szempontból egyaránt teljesülnek, felhatalmazáson alapuló irányelvet kell elfogadni annak érdekében, hogy a 2004/757/IB kerethatározat mellékletének módosításával a 3-MMC és a 3-CMC bekerüljön a szóban forgó mellékletbe.

(20) Írországra nézve az (EU) 2017/2103 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([3]) módosított 2004/757/IB kerethatározat kötelező érvényű, ezért Írország részt vesz e határozat elfogadásában és alkalmazásában.

(21) Dániára nézve a 2004/757/IB kerethatározat a 2018. november 21-ig alkalmazandó szövegváltozatában kötelező érvényű, az (EU) 2017/2103 irányelv azonban nem. Dánia ezért nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában, így ez az irányelv Dániára nézve nem kötelező érvényű, és alkalmazása nem terjed ki Dániára.

(22) A tagállamok és a Bizottság által a magyarázó dokumentumokról elfogadott 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozattal ([4]) összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről küldött értesítésekhez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelvek elemei és az azokat átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot.

(23) A 2004/757/IB kerethatározatot ezért a fentieknek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1.cikk

A 2004/757/IB kerethatározat módosítása

A 2004/757/IB kerethatározat melléklete a következő 20. és 21. ponttal egészül ki:

„20. 2-(metilamino)-1-(3-metilfenil)propán-1-on (3-MMC) (*)

21. 1-(3-klórfenil)-2-(metilamino)propán-1-on (3-CMC) (*)

(*) A Bizottság (EU) 2022/1326 felhatalmazáson alapuló irányelve (2022. március 18.) a 2004/757/IB tanácsi kerethatározat mellékletének a »kábítószer« fogalommeghatározását a 2-(metilamino)-1-(3-metilfenil)propán-1-on (3-MMC) és az 1-(3-klórfenil)-2-(metilamino)propán-1-on (3-CMC) új pszichoaktív anyaggal kiegészítő módosításáról (HL L 200.., 2022.xx.xx., 148. o.)."

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2103 irányelve (2017. november 15.) a 2004/757/IB tanácsi kerethatározatnak a kábítószer fogalommeghatározása új pszichoaktív anyagokkal való kiegészítése céljából történő módosításáról és a 2005/387/IB tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 305., 2017.11.21., 12. o.).

([4]) HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

2.cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2023. február 18-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

3. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

4. cikk

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2022. március 18-án.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN